

Ueto – een poëtische novelle

Marcellinus van der Eng

Dichtwerken.nl

Geschreven: 1999

Ongewijzigd: 1999–2024

Eerste uitgave: 2024 – Brave New Books

Redactie: Cecilia de Waart

Heruitgave: 2025 – Dichtwerken.nl, Amsterdam

© 1999-2025 R.M. van der Eng

Alle rechten voorbehouden.

ISBN 978-90-835869-9-1

Geen enkel onderdeel van deze uitgave mag worden veele-
voudigd of openbaar gemaakt, in welke vorm of op welke wijze
dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
de uitgever.

Omslagontwerp en foto © R.M. van der Eng

Ueto

‘Hoe ben ik hier in hemelsnaam beland?’ vroeg ik mezelf af toen mijn voeten de grond raakten van een gehucht midden in de Pyreneeën met amper tweehonderd inwoners. Een dorpje waarvan je zou denken dat het in deze tijd ten dode zou zijn opgeschreven. Maar nee, er woonden mensen, hetgeen alleen al was op te maken uit de verzorgde staat van de huisjes, die zo wit waren als krijt, want mensen zag ik niet.

Hoe ik hier was gekomen wist ik eigenlijk wel, en al zou ik hier in bewusteloze toestand zijn beland, ik had het al snel zelf te weten kunnen komen. Het dorp beschikte namelijk over een echte helihaven en andere wegen naar de buitenwereld waren er niet.

Nee, ik weet het al, ik had met twee vrienden een helikopter genomen vanuit Burgos om naar Barcelona te vliegen en vervolgens zouden we een lijndienst nemen naar Amsterdam. Maar waarschijnlijk hadden we iets niet begrepen of had de ene of andere kracht ons naar dit plaatsje gebracht.

Hoe het ook zij, het enige wat ik me van de vlucht nog kon herinneren was dat ik, leunend tegen een van mijn vrienden om een moeizaam vuurtje te krijgen, een sigaret begon te roken –

praten deden we niet; daar was het te lawaaierig voor in de cabine – en ik had de sigaret nog niet opgerookt toen we naast een soort schoolgebouwtje landden dat, zo bleek later, tevens diende als ontvangsthal van de helihaven van Ueto.

Zelfs de naam van het plaatsje had ik waarschijnlijk zelf verzonnen, want op geen van de landkaarten die we bij ons hadden konden we het dorpje vinden.

Een beetje vertwijfeld en ontheemd liep ik het gebouwtje binnen, dat me meer deed denken aan een asielzoekerscentrum dan aan een ontvangsthal, aangezien er in een hoek enige bedden waren opgesteld. Er was niemand te bekennen, behalve een getekende, in het zwart geklede vrouw, die zo langzaam werkte dat het leek alsof ze iets opruimde. Ik liep meteen naar de brochurestandaard, waarin ik een boekje vond met lijndiensten. Er waren er vele, maar de plaatsen die erin stonden kwamen me totaal onbekend voor. Niet Marseille, niet Avignon, niet Biarritz, niet Barcelona, niet San Sebastian, zelfs niet Burgos en al helemaal niet Amsterdam.

Hoewel ik de vrouw in het Spaans en daarna in het Frans begon aan te spreken, merkte ik al snel dat er met haar geen gesprek mogelijk was. Ze sprak namelijk een voor mij totaal vreemde taal. Het was geen Baskisch, en ook geen Catalaans.

Maar toch had ze me door met haar doordringende blik. Ik was een vreemde.

Er be kroop me een tergend ontheemd gevoel. Ik stond in niemandsland, en dat in Europa.

Met een beklemmender wordende angst begon ik nogmaals alle lijndiensten uit te pluizen en ik bleef alleen maar vreemde naamplaatsen tegenkomen, zoals Auzeta, Tioni, Peatu, Kinso, Blanco, en Aezan, terwijl de helikopter met daarin mijn vrienden opsteeg. Weldra werd ik overvallen door een vreemd soort nieuwsgierigheid en zelfs een bepaalde gelatenheid en met die gewaarwordingen liep ik het gebouwtje uit met een kleine tas waarin een wit linnen overhemd en een witte broek zaten.

Het dorpje had vreemd genoeg een straat die zelfs enige trekken van een boulevard vertoonde; de straat was niet lang; zo'n honderd meter, maar wel breed; zeker tien meter, met aan beide kanten houten bankjes. Auto's waren er in Ueto niet, en op dit moment van de dag waren er ook geen mensen. 'Ze houden nu waarschijnlijk siësta,' veronderstelde ik.

2

Ik stond midden op de met zilverzand overstoven straat met aan beide kanten rijen huisjes die als het

ware tegen de bergen aan waren geplakt. Verderop zag ik twee tegenover elkaar liggende zijstraatjes die omhoog leidden met daaraan ook weer rijen huisjes, en hoe hoger die huisjes gelegen waren, des te meer ze opgingen in de begroeiing van de bergen. Het was warm en stil.

Het dorp straalde nu niet direct welvarendheid uit, maar wel een fragiele sereniteit, waardoor ik automatisch rustiger begon te lopen, uit angst die sereniteit te doorbreken. Ik keek even om naar de ontvangsthal en zag de vrouw van achter het raam haar blik snel van me afwenden en weglopen.

Aangezien er geen aanleiding was om de ene kant van de straat te verkiezen boven de andere kant liep ik verder door het midden. De twee kanten leken sprekend op elkaar en bij elke pas die ik zette was ik me bewust van hun midden. Ik liep bijna op mijn tenen verder en er was nog steeds niets wat me naar de ene of de andere kant trok, hoewel ik reeds midden in het dorp was en het einde van de straat naderde, die overging in een steile, rotsachtige bergwand.

Ik bleef even staan, en er kwam een vreemde vertwijfeling in me op waardoor ik me naakt en besluiteloos voelde worden; rechts, links, voorwaarts, terug. Het liefst had ik hier altijd willen blijven staan, al was het alleen maar om de overvloed

van reinheid door me heen te laten dringen, maar ik kreeg dorst en op dat moment hoorde ik rechts van me een deur opengaan in een van de steegjes, waarna ik het hoofd van een man zag die me even aankeek. Hij ging naar binnen en kwam met twee krukjes naar buiten, die hij in de schaduw voor zijn huis zette voor hij weer naar binnen ging.

Ik vroeg me af of dit de aanleiding kon zijn me van deze vastgenagelde plaats te verlossen. Maar pas toen hij met twee glazen naar buiten kwam, die hij op de raampost neerzette, waarna hij een sigaret opstak, werd ik vanzelf daarnaartoe getrokken. Ik liep een paar meter de steeg in en ging in de schaduw op een van de krukjes zitten. De man gaf me een glas ijskoffie zonder me aan te kijken en ik pakte m'n sigaretten. We zwegen en ik dacht: wat kunnen mannen elkaar eigenlijk melden en wat kunnen mannen elkaar beter niet melden? Ik wist overigens niet eens of hij me wel zou verstaan; misschien sprak hij dezelfde taal als de getekende vrouw.

Na de stilte van een sigaret ging er aan de overkant van het steegje, op drie meter afstand, een deur open, en er verscheen een jonge vrouw in de deuropening, die ons beiden een glimlach toewierp, die zo intens was en zoveel zei dat het leek alsof de zwijgzaamheid even doorbroken werd.

Het was een vrouw met een naar binnen gekeerde aantrekkingskracht en sensualiteit die ik tot nu toe alleen bij Russische vrouwen heb waargenomen; niets eisend en toch op een mystieke wijze zo aanwezig dat je er niet omheen kunt, en zeker niet in de ogenschijnlijk doorbroken stilte waarin we ons begaven.

Ze ging weer naar binnen en deed iets in de voorkamer, die niet groter was dan drie bij drie meter. Pas toen ze naar buiten kwam en voor haar huis in de zon ging zitten, begonnen de vrouw en de man te spreken in dezelfde taal als de getekende vrouw. Hoewel ik niets van het gesprek verstond, luisterde ik naar de stemmen; de man had een mooie donkere bariton en de stem van de vrouw kon ik niet direct plaatsen. Het enige wat me opviel was dat ze als zangers spraken en dat er gemiddeld beduidend meer klinkers in hun taal aanwezig waren dan in de talen die ik kende, en dat ze mijn aanwezigheid beschouwden als de normaalste zaak van de wereld. Op dat moment bekreep me het vreemde vermoeden dat dit dorp een gigantische waarheid in zich droeg. Het kon namelijk niet zo zijn dat zij de enigen waren in Ueto die zich op dergelijke wijze manifesteerden, anders zou het dorp niet zo'n reinheid uitstralen.

Vanuit het steegje boven ons liep een viertal kinderen de straat op. Ze begroetten ons drieën met een genegen hoofd- buiging. Ook zij liepen op een wijze die je niet van kinderen zou verwachten: zeer rustig, bijna ingetogen. Afgaande op hun lichaamsbouw leken ze zeven of acht jaar te zijn, maar door hun houding en blikken schatte ik hun leeftijd hoger in.

Terwijl ik mijn ijskoffie dronk en alles onvoorwaardelijk over me liet komen, luisterde ik naar het muzikale gesprek van de vrouw en de man en probeerde enige woorden op te vangen van de mij absoluut onbekende taal.

Ik zei hardop voor mezelf: ‘Wat betekent dit allemaal?’

Tot mijn grote verbazing antwoordde de jonge vrouw in mijn eigen taal: ‘Maak je maar geen zorgen, wacht af, je bent hier op de goede plaats.’ En vervolgens begon ze heel zacht een liedje te zingen met een melodie die me deed denken aan een kinderliedje:

‘Je bent gedaald, je bent gestrand,
noch onthaald, noch bemand
raak je met jouw voeten licht,
de aarde eens zo ver in zicht,

waarop jouw beeld zich zwaar verdrukte
als ontgoochelde verrukte.
Nu met kussens onder hielen,
tasten tenen net als zielen.

Geen lawaai, niet overmand
noch verstild zijn aanbeland,
op de allerlichtste baan
om te gaan, zo op te gaan,

in een rijkdom die ver moet,
het allerarmste overdoet.
Overdreven in zijn vrezen
zal jouw wees er niet meer wezen.’

Uiterst verbaasd wilde ik haar meteen allerlei
vragen stellen, maar ik zag aan haar bezeten blik
dat ik dit beter nog niet kon doen. De vrouw en
de man spraken verder.